

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lähtökohdat ennallistamissuunnitelman laatimiseen

Ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen, ympäristöministeriö
Ennallistamissuunnitelman ohjausryhmä 4.2.2025

Ennallistamisasetuksen keskeinen sisältö

Olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanon tehostaminen

Artikla 4 ja 5

Maa-, rannikko- ja makean veden ekosysteemien sekä meriekosysteemien luonnon tilan parantaminen (= ennallistaminen) ja palauttaminen sekä turvaaminen

Luonto- ja lintudirektiiviin, vesipuitedirektiiviin ja meristrategiadirektiiviin toimeenpanon tehostaminen

EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpano

Artikla 8 Kaupunkiympäristöjen viher- ja latvuspeitteisyyden turvaaminen ja lisääminen

Artikla 9 Jokien luonnollisten yhteyksien ja niihin liittyvien tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen ennallistaminen

Artikla 10 Pölyttäjäkantojen positiivisen kehityksen varmistaminen

Artikla 11 Maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen ja turvepeltojen vettäminen

Artikla 12 Metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen

Artikla 13 3 miljardin puun istuttaminen EU:ssa

Kansallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteet (artiklat 14 – 19)

Toimenpiteiden seuranta (artikla 20) ja raportointi (21)

Kansallisen ennallistamissuunnitelman lähtökohdat asetuksesta (14 ja 15 artikla)

- Kunkin jäsenvaltion on laadittava kansallinen ennallistamissuunnitelma ja toteutettava tarvittava alustava seuranta ja tutkimus niiden **ennallistamistoimenpiteiden määrittämiseksi, jotka ovat tarpeen 4–13 artiklassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi** ja 1 artiklassa säädettyjen unionin yleisten tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi ottaen huomioon uusin tieteellinen näyttö.
- Jäsenvaltioiden on **määritettävä määrällisesti alue**, joka on ennallistettava 4 ja 5 artiklassa vahvistettujen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi.
- Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennallistamissuunnitelman valmistelu on avointa, läpinäkyvää, osallistavaa ja toimivaa ja että yleisölle, mukaan lukien kaikille asianmukaisille sidosryhmille, annetaan varhaisessa vaiheessa ja tosiasiallisesti mahdollisuus osallistua sen valmisteluun.
- Kansallisen ennallistamissuunnitelman on katettava vuoteen 2050 ulottuva ajanjakso, ja siinä on asetettava välimääräajat, jotka vastaavat 4–13 artiklassa säädettyjä tavoitteita ja velvoitteita
- Ennallistamissuunnitelman sisältö määritellään tarkoin asetuksen 15 artiklassa
- Arvioidessaan kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnosta komissio arvioi 15 artiklan noudattamista ja sen riittävyttä suhteessa 4–13 artiklassa säädettyihin tavoitteisiin ja velvoitteisiin

Muita yleisiä lähtökohtia

- Suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi käytettävät keinot, kohteiden valinta ja niiden priorisointi ovat jäsenmaiden päätettävissä.
- Ennallistamissuunnitelman formaatti on kuitenkin tarkoin määritelty
- Tunnistetaan ilmastonmuutoksen vaikutukset
- Hyödynnetään asetuksen sallimat joustomahdollisuudet (mm. artiklat 6 ja 7)
 - **Uusiutuvan energian** tuotantolaitosten suunnittelun, rakentamisen ja käytön, niiden verkkoon liittämisen ja verkon itsensä sekä varastointimenetelmien on oletettava olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia.
 - Jäsenvaltiot voivat jättää ennallistamistoimien ulkopuolelle alueet, joita käytetään ainoastaan **maanpuolustukseen**, jos ennallistaminen ei ole yhteensopivaa sotilaskäytön kanssa.
- Otetaan käyttöön heikentämättömyysvelvoitteen joustava soveltaminen (ilmoitus komissioon 19.2.2025 mennessä)

Suunnitelma laaditaan virkavastuulla

- Ennallistamisasetus on voimassa olevaa lainsäädäntöä ja työryhmät työskentelevät virkavastuulla
- Valmistelu tehdään avoimesti ja yhdessä eri ministeriöiden kesken
- Suunnitelman laatimisessa tarkastellaan vaikutuksiltaan erilaisia vaihtoehtoja
- Poliittiselle käsittelylle varataan riittävästi aikaa. Poliittinen päätöksenteko linjaa lopulliset valinnat.
- Priorisoidaan valmistelua keskittymällä nyt ensimmäisen 2030 ulottuvan ennallistamissuunnitelman valmisteluun, vuoteen 2050 ulottuva osa suunnitelmasta strategisemmalla tasolla
- Ollaan vuorovaikutuksessa EU komission sekä muiden jäsenmaiden kanssa

Rahoitus ja sen vaikuttavuus

- Aikaisemmat kustannusarviot ovat olleet hyvin alustavia ja epävarmoja, vaihteluvälit olleet suuria
- Julkisen rahoituksen käyttö on vastuullista ja vaikuttavaa
- Suunnitelman toimeenpano edellyttää julkisen rahoituksen kasvattamista
- EU-rahoituksen mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti
- Etsitään uusia keinoja yksityisen rahoituksen kanavoimiseksi toimeenpanoon
- Huolehditään, että suunnitelma on kansallisesti toteuttamiskelpoinen suhteessa käytettävissä oleviin keinoihin ja varmistetaan sille riittävät resurssit

Toimien oikeudenmukaisuus

- Valittavien toimien hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus varmistetaan yhteensovittamalla erilaiset näkemykset laajapohjaisen osallistamisen avulla
- Pitkän aikavälin hyötyjä tarkastellaan suhteessa lyhyen aikavälin kustannuksiin
- Suunniteltujen toimien vaikutuksia eri sektorien toimintaympäristöön arvioidaan monipuolisesti
- Suunniteltujen toimien aluetaloudellisia vaikutuksia pyritään arvioimaan.
- Suunnitelmaa laadittaessa huolehditaan kansalaisten perusoikeuksien toteutumisesta

Suunnitelmassa huomioidaan olemassa olevat toimet ja etsitään monivaikutteisia uusia toimia, jotka sopivat Suomen olosuhteisiin parhaiten

- Hyödynnetään olemassa olevia luonnon tilan parantamisen ohjelmia kokemuksia ja menettelytapoja (METSU, Helmi, Nousu, Ahti, Sotka, metsätalouden luonnonhoidon käytännöt, VHS, MHS)
- Hyödynnetään olemassa olevia keinoja ja resursseja asetuksen tavoitteisiin pyrkimisessä ennen suunnitelman valmistumista
- Nykytoimien mittakaavaa ja resursseja pyritään kasvattamaan kustannusvaikuttavasti.
- Vapaaehtoiset keinot ovat keskeinen osa keinovalikoimaa.
- Valtionmailla ja suojelualueilla tehtäviä toimia priorisoidaan toimeenpanon alkuvaiheessa
- Pyritään pääsääntöisesti monivaikutteisiin toimiin, joilla tavoitellaan samanaikaisesti useamman tavoitteen toteutumista kuten ns. turhaan ojitetut suoalueiden ennallistaminen.